

izvor v od gorovja obkroženih kotlinah in bližnjih planinah, ki se pa bolj poredko odtrgajo od planin. Vendar bi tudi tem poja-vo planinskih neviht s točo posebno v Slo-veniji bilo treba posvetiti več pažnje. Z go-sto mrežo vremenoslovskih postaj z vestnimi opazovalci bi z ozirom na kmetijstvo v Slo-veniji bilo potrebno točno dognati, za katere vrste neviht s točo gre in katere narede naj-več škode. Šele po dognanju tega nadvse važ-nega dejstva je namreč mogoče izvesti pri-merne protiukrepe, ki nam jih nudi moderna znanost.

Kako torej preprečiti točo?

Spredaj smo rekli, da se toča začne ustvar- jati v tem momentu, ko se veliki temni oblak z negativno elektriko približa oblaku bele bar-ve z ledenimi kristali in pozitivno elektriko. Pravi oblak, iz katerega preti nevarnost toče, se lahko spozna na sledeči način: spodnji del oblaka je raven in se nahaja 500 do 1500 m nad zemljo ter je temne, skoraj rumene bar-ve. Vrh oblaka se dviguje nad 5000 m nad zemljo in ima obliko karfijole. Dotika se slo-ja belih nežnih oblakov s pomočjo nejasne za- vese (črte pasa).

Z močno eksplozijo v notranjosti velikega temnega oblaka se lahko doseže sledeče: za-ustavi se delovanje spodnje zračne struje v oblaku in s tem dviganje vodenih kapljic v vi-šine, v območje belih nežnih oblakov. S tem se prepreči med velikimi temnimi oblaki z vo- do in lahkiimi oblaki z ledom spoj in obenem se s tem onemogoči ustvarjanje toče. Nave- dena eksplozija v oblaku mora torej biti pravo-časna, izvršena prej, preden se veliki oblak z vodo in beli oblak z ledom tako približata, da je med njima mogoče električno praznje- nje in spoj, oziroma ustvarjanje ledu, ki s tem nastane.

Eksplozija pa ima pomen tudi še pozneje, ko sta se omenjena oblaka združila in je ve- liki oblak »cumulonimbus« že poln ledu. V tem primeru namreč eksplozija v oblaku pre- preči nadaljnje dviganje ledu v višine in s tem debelenje toče. Tako zapoznala eksplozija v oblaku še vedno doseže to, da pade na zem- ljo le drobna toča, »babje pšeno«, ki napravi manj škode kot pa debela, ali pa morda pade na zemljo le pljusek dežja, kajti toča se je v spodnjih toplih zračnih plasteh že raztopila in spremenila v vodo, dež, kar lahko razume- mo, kajti toča je v tem primeru bila drobna.

Na Francoskem so že tri leta pred nasto- pom sedanje vojne delali v tem pogledu zelo uspešne poskuse. Posrečilo se jim je prepre- čiti spoj velikih temnih oblakov z nežnimi be- limi oblaki ledu, ki so zelo visoko, in s tem so preprečili točo, kajti nad ozemljem, kjer so delali poskuse, v teh letih ni padlo niti

Uporaba ULTRA-OLJA-NIVEA

izključuje sončne opekline!

Sonce lahko uživate, do- kler se Vam ljubi. Zakaj ULTRA-OLJE-NIVEA vsr- kava opekline povzročujoče sončne žarke in propušta le tiste, ki povzročajo po- rjavitev. Razen tega porja- vite hitro in lepo enako- merno.

Ultra-olja-Nivea deluje takole:

~ ~ ~ kratkovalovne (opekline povzročujoče) sončne žarke zadržuje
~ ~ ~ dolgovolovne (porjavitev povzročujoče) sončne žarke pa propušta

zrno toče, čeprav je prej leto za letom pobila skoraj vse pridelke. Navedeni način prepre- čevanja toče so izvršili s pomočjo letal in dalekometnih topov, ki so metali v oblake po- sebne bombe z velikim eksplozivnim učinkom. Po podatkih prof. Milosavljeviča, uslužbenega pri vremenoslovski postaji v Zemunu, so sa- mo v enem letu preprečili za okrog 14 mili- jonov frankov škode, ki bi jo bila toča napra- vila brez dvoma nad poskusnim ozemljem, dočim so vsi stroški zaščite znašali jedva okrog 2 milijona frankov. Uspeh je torej že v tej kratki poskusni dobi tudi iz računskega ozira več kot zadovoljiv in kaže, da se opisa- ni način preprečevanja toče vsekakor izplača.

Ne majajte z glavo — stvar je izvedljiva!

Vem, da bo nad gornjim dejstvom marsi- kdo podvomil, rekoč: »Saj so pred vojno v Sloveniji mnogi streljali v oblake, pa brez uspeha.« Toda vedeti moramo, da tedanjih možnarji, ki so jih uporabljali v to svrhu, skoraj nikdar s svojimi izstrelki niso dosegli oblakov iz enostavnega razloga, ker je bila njih izstrelna sila preslabotna in izstrelki nikdar ni zadel oblaka. Poleg tega je treba v to svrhu uporabljati posebno razstrelivo z veliko eksplozivno močjo, ki ga tedaj ni bilo.

Danes je v tem oziru popolnoma drugače. Letalo se lahko zapelje prav v sredino oblaka in tam vrže bombo, ali pa se oblaku približa

vsaj tako, da bo bomba v času eksplozije baš v sredini oblaka. Poleg tega so Nemci v svoji vojni tehniki izumili tudi posebne bombe s stisnjenim zrakom in z veliko eksplozivno močjo, ki bi se v to svrhu najboljše in naj- koristnejše obnesle.

Vsaka država ima danes nešteto letal in iz- vežbanih pilotov, ki bodo morali vežbati tudi po končani vojni, kajti pilot, ki ne izvrši vsa- ko leto predpisanega števila ur v letanju, je za letalstvo ničla. Nobenega vzroka ni, zakaj bi vežbanje pilotov čez poletje ne služilo člove- koljubnemu namenu — preprečevanju toče? Udajati se utvaram in po končani vojni pu- stiti svoje letalstvo neizvežbano, bi bilo po- gubno za vsakogar, kar nam posebno jasno priča sedanja vojna. Letalstvo se bo torej vežbalo tudi po vojni. Ta vežbanja dajmo go- spodarsko izkoristiti in skušajmo z njimi pre- prečiti milijardno škodo, ki jo povzroča toča vsako leto našemu državnemu kmetijstvu. S tem bi letalstvo narodnemu gospodarstvu vsaj v neki meri povrnilo in poplačalo velike izdatke za njegov obstoj.

»Samo začeti je treba«

je imel navado poudariti rajni dr. Janez Evan- gelist Krek. Tega izreka se moramo držati tudi v tem primeru. Ker ni računati, da bi v sedanjih razmerah radi prezaposlenosti stvar vzelo v roke oblastvo, je potrebno, da vpra-

Dvajset očesnih barv. Navadno razlikujemo sa- mo siwe, modre in rjave oči. Moderna znanost pa pravi, da je nič manj ko dvajset različnih očesnih barv. Že samo modrih barv je pet. Pogostoma govorimo o »črnooki« lepoticah. V resnici črni oči sploh ni, temveč ime- nujeemo tako le zametno- temnorjave oči. Da ima barva oči kakšno zvezo z značajem, je domneva, ki je znanost doslej še ni mogla potrditi.

Iskalci vode. Še v oze- mljih, kjer je dosti vo- de, je težko najti nove izvirke. Tem večja teža- va je s tem v puščavah. V Severni Afriki imajo prave poklicne iskalce dragocene tekočine. Ta poklic se podeduje od očetov na sinove in ti ljudje so sposobni ozna- čevati celo v ozemljih, kjer jih ne vodijo no-

Junak divjine

Ameriški roman

*

Stregel je sam Brien, ki ni delal razlike med stal- nimi gosti in popotniki, ki so le slučajno prestopili prag njegove gostilne. Svoječas je tudi on bil navaden živino- rejec, a takrat se je imenoval Jack in je bil na precej slabem glasu. Bil je močen, mišičast človek. Vkljub sta- rosti je imel črne lase in žive, prodirajoče oči.

Erik je šel po sredi dolge sobe, ne da bi kazal kako zanimanje za okolico. Tu in tam ga je kdo glasno po- zdravil. Ko ga je Brien opazil, ga je začudeno in veselo pogledal. Prisiljeno sladko se je nasmehnil in rekel:

»Ali prav vidim? Erik, si res ti, ali samo tvoj duh?«

»Prav vidiš!« je odvrnil mladenič ter je močno stisnil starčevu desnico. »Je v drugi sobi dosti igralcev?«

»Precej. Dolgi Bill, Smithov upravitelj, nekaj tujcev in Orloga.«

Erik je prikimal. Njega je zanimal Orloga. Šel je proti vratom, ki so bila zagrnjena z umazano zaveso. Med vrati je obstal in pogledal po sobi. Igralci se niso zmenili zanj. Med njimi je bil tudi Orloga. Vsi so bili zatopljeni v karte.

Mladenič je šel mimo mize proti točilnici, ki je bila na drugi strani. Na pragu točilnice je obstal in začu-

deno pogledal. Pri pultu je zagledal Anito in Rogerja.

Erik je hotel tiho oditi, toda Anita ga je opazila in mu zaklicala:

»Erik! Kakšna čast za Brienovo gostilno, da si jo ti obiskal!«

Njen glas je bil zbadljiv. Obraz je bil nenavadno rdeč in je pričal o tem, da je zaužila že precej alkohola.

Prišlec se je hotel izogniti morebitnim neljubim pri- zorom, zaradi tega se ni zmenil za dekletovo zbadanje in je hotel oditi. Anita je to opazila. Naglo je skočila k njemu in rekla:

»Dobrodošel! Čudim se, da te tu vidim.«

Prijela ga je za roko in vlekla v točilnico. Erik se ni branil.

»Odkrito povedano, tudi jaz se čudim tvoji navzoč- nosti.«

»Po očeta sem prišla.«

»Lepo od tebe. Toda priporočam ti, da prenehaš s pitjem.«

Anita je zardela. V njenih očeh je zasijal zlovešč plamen.

»Morda si moj varuh? Ali pa si postal duhovnik?« je vprašala jezno.

V sobi je nato zavladala tišina. Roger se je vzravnal ter se bližal Eriku. Za pasom mu je tičal samokres. Pred mladeničem je obstal, pograbil klobuk, ga treščil ob tla in divje zavpil:

šanje spravi v življenje zasebna organizacija. Močna zasebna organizacija bo nehoti potegnila nase pozornost tako civilnih kakor vojaških oblasti, posebno letalstva.

Rezervni vremenoslovci, ki so za časa vojaškega vpoklica bili zaposleni kot vremenoslovski opazovalci pri letalstvu, skušajo v ta namen ustanoviti posebno organizacijo. Če bodo pri tem našli na razumevanje pri ostalih slojih našega naroda, bo uspeh zagotovljen. Rezervni vremenoslovci, kmetijski

strokovnjaki z absolventi kmetijskih šol, duhovniki in učitelji se torej pozivajo, da v tem pogledu pokažejo zanimanje. Treba se je samo javiti na naslov: Stante Ivan, Ljubljana, Žibertova 25, ali pa uredništvu »Slov. gospodarja«, Maribor, Koroška 5. Če bo dovolj odziva, se bo osnovalo društvo »Jugoslovanskih meteorologov«, ki bo s pomočjo gostih vremenoslovskih postaj, oblastev in vojnega letalstva delovalo v ta namen, da reši naša polja in kmetijstvo pogubne toče.

Po Jugoslaviji

Pozor pred novimi preroki!

Kar je naša država stopila v diplomatsko zvezo z Rusijo, so se začeli pojavljati razni ljudje, ki mislijo, da so poklicani za to, da tudi slovenski narod pripravijo na zvezo — ne z ruskim narodom, pač pa s sedanjim političnim režimom v Rusiji, z boljševizmom.

Nihče naj ne misli, da slovenski narod ni toliko slovanski, da ne bi že sam po sebi želel zveze z ruskim narodom. Tudi pa si naj gotovi novi preroki ne domišljujejo, da slovenski narod ne bo znal ločiti režima od naroda. Zato odklanja in bo odklanjal vsa prizadevanja raznih novih prerokov, ki mislijo, da je sedaj sezija zanje, sezija za dober »kšeft«, političen in finančni. Na dober političen kšeft špekulirajo tisti, ki snujejo razna »prijateljska« družstva. Na dober finančni kšeft pa tisti, ki prodajajo knjige in brošure, ki naj sedaj naenkrat prinesejo novo razodetje o režimu v Rusiji.

Tudi v naših krajih se je pojavila taka knjižica »Spoznavajmo sovjetsko zvezo«. Izdal jo je odvetnik Franc Sattler v št. Lenartu. V tej knjižici je vse drugo napisano bolj obširno, samo to-le je le mimogrede omenjeno:

1. da zemlja ni kmetova last, da mu je pustijo le pol hektara, a še te ne sme prodati;
2. da mora hoditi kmet na tlako kakor svoj čas graščakom, sedaj pa v kolhoz, in dobi plačano s pridelkom po delovnih dnevih;
3. da se vera — pa vsaka vera, tako katoliška kot pravoslavna — zatira. V brošuri se iz vere pisec Cesarec takole norčuje: S prihodom v goste sem zagledal v kotu sobe na zidu ikono (sliko Marije). Običajno ikono s kadilom, kakršna je bila nekoč v vsaki hiši. O priliki sem prekinil pripovedovanje in sem vprašal Mihajla Semjonoviča, kdo je v njegovi hiši pobožen. Bil je on sam. »To je navada,« je rekel, »če je bog, je dobro, da se mu pomoliš, če ga ni, pa tudi ni nič hudega.«

»Hej, gospod Folkman, kaj si prav za prav domišljate? In kakšne pravice si prisvajate?«

Erik je prekrizal roke na prsih in mirno zrl v nasprotnika. Njegov pogled je bil mrzel, a je vkljub temu žgal kot plamen.

V prostoru je zavladala napetost. Igralci so odložili karte in opazovali oba mladeniča.

Erik se je zganil in stopil k pultu, ne da bi se še zmenil za Rogerja.

Anita, še vedno blede od razburjenosti in sovraštva, je tiho dejala:

»Erik, tebe ni več mogoče spoznati. Kaj se je zgodilo?«

Mladenič se ni zmenil zanjo. Briena je prosil za pijačo.

Erikova molčečnost je razkačila Rogerja. Divje je zakričal:

»Gospod Folkman, ali ste mutast ko riba? Vedite, da je vaše vedenje nesramno!«

Erik je tudi zdaj molčal. Oglasil pa se je Brien, ki je mladeniču pripravljaj pijačo.

»Roger, dovolj je besedičenja! Molčite in ostanite mirni!«

Njegove besede niso imele uspeha. Roger je stopil k pultu. Ljudje so se umaknili. Mladeniča sta sama ostala tam.

Res! Spoznavajmo SSSR, spoznavajmo pa tudi vse tiste, ki hočejo pri nas biti preroki boljševiške nove dobe — spoznavajmo njih prizadevanja in jih pravočasno preprečimo!

*

Mohorjeva družba v Celovcu prenehala obstojati. Po poročilu »Koroškega Slovenca« je prenehala z odlokom celovškega državnega namestništva obstojati Mohorjeva družba v Celovcu, ki je bila ustanovljena od škofa A. M. Slomškega leta 1860. Mohorjeva družba, o koje 80 letnici je »Slov. gospodar« letos obširno poročal, je bila razdeljena v dve veji: jugoslovansko, ki ima svoj sedež v Celju, in v koroško s sedežem v Celovcu. Celovška družba si je izposojevala knjige od celjske in jih razpošiljala na svoje člane po Koroškem.

Mohorjeva družba od naših kraljevih namestnikov visoko odlikovana. Na predlog

Načrtno pospeševanje sadjarstva

Privilegirana izvozna družba (imenovana na kratko Prizad) je izdelala desetletni načrt za pospeševanje sadjarstva v državi in dala v to svrhu na razpolago 30 milijonov dinarjev. Sedaj je Prizad izdelal nov načrt za podporo sadjarstva in dal za dve leti na razpolago 44.950.000 din. Ta sredstva izhajajo od dobička pri prodaji sadja in jih tako Prizad vrača sadjarstvu nazaj.

V kakšne namene se bo delila podpora?

Načrt za pospeševanje sadjarstva predvideva za gradnjo sadnih skladišč 10 milijonov dinarjev, za gradnjo sadnih sušilnic 3 milijone dinarjev, za zatiranje češpljevega kaparja 3 milijone dinarjev, za zatiranje San-Jose kaparja 2.500.000 din, za zatiranje ostalih škodljivcev in boleznih sadnega drevja pa 7.500.000 din. Nadalje predvideva načrt pod-

prosvetnega ministra je bila naša Mohorjeva družba v Celju z ukazom kraljevega namestništva visoko odlikovana z redom sv. Save I. stopnje, njen predsednik dr. Franc Cukala z redom Jugoslovanske krone III. stopnje in ravnatelj družbe dr. Franc Kotnik z redom Jugoslovanske krone IV. stopnje.

Razpust Zbornice za trgovino, obrt in industrije v Ljubljani. Trgovinski minister dr. Iv. Andres je razpustil z odlokom Zbornico za TOI v Ljubljani. Za komisarja je postavljen g. Avgust Tosti, generalni ravnatelj Kreditnega zavoda v Ljubljani.

Nemščina in italijanščina na naših srednjih šolah. Prosvetni minister je odredil poučevanje nemščine in italijanščine na vseh naših srednjih šolah. Dosedanja francoščina in nemščina zamenjata na šolah vlogi, italijanščina pa bo obvezna.

Slovenija v boju proti pomanjkanju. Slovenija uvozi vsako leto 10 do 12 tisoč vagonov krušnega žita. Ker ja pa izpadel letošnji žitni pridelek mnogo slabše kot druga leta, je Slovenija v nevarnosti, da bi letošnjo zimo trpela pomanjkanje. Banska uprava je storila že sedaj vse potrebne korake, da bomo na Slovenskem oskrbljeni s kruhom. V Sloveniji bo zgrajenih šest skladišč za žito: v Sevnici, v Krškem, v Mestinju, na Polzeli, v Velikih Laščah in v Novem mestu. V vsakem od teh pritlično zidanih skladišč bo prostor za 50 vagonov. Svet za skladišča je že kupljen. Skladišča bodo v najkrajšem času postavljena in urejena tako daleč, da bodo že v oktobru začeli vanje spriljati pšenico. Vsako skladišče bo veljalo 300—400 tisoč din.

poro za nabavo sadjarskega orodja in za razne sadjarske tečaje 500.000 din, za gradnjo zadružnih vinskih kleti 6 milijonov dinarjev, za sajenje mandelnov 1 milijon dinarjev, za sadjarsko propagando potom časopisja 200 tisoč dinarjev, za iznajdbo modernih tipov sadnih sušilnic 100.000 din, za dovoljevanje in širjenje sadne trgovine v tujini 10 milijonov dinarjev.

Komu se bodo delile podpore?

Prednost pri podeljevanju zgoraj naštetih podpor bodo imele zadruge in društva, ki se pečajo s pospeševanjem kmetijstva. Podpore za sadna skladišča se bodo dajale pod pogojem, da dotična zadruge ali društvo, ki za podporo prosi, od svoje strani da isto vsoto (polovico) kot Prizad. V to vsoto se lahko zaračuna ali denar, zemljišče, gradbeni material, ročno delo in vožnje, seveda vse to

Nenadoma se jima je približala Anita. Stopila je k Eriku. Roko je položila na njegovo ramo in je nežno dejala:

»Erik, oprost! Prej sem se bila prenačila in nisem vedela, kaj delam. Prenagljenost je pač moja napaka.«

Roger je poslušal ves blede od jeze. Surovo je zgrabil Anito za roko in jo potegnil od Erika. Divje je zavpil:

»Ali si ob pamet? Morda boš celo padla na kolena pred tem neotesancem in ga prosila, naj bo vljuden? Kdor se v mladih letih ni naučil lepega vedenja, tisti se tudi v moški dobi ne zna lepo obnašati. Gospod Folkman, obžalujem, da sem moral to ugotoviti. Enkrat sem vas že prehitel...«

Za trenutek je umolknil. Opazoval je Erika, kakor da bi hotel na njegovem obrazu zaslediti vpliv svojih besed. Erik je strmel skozi odprta vrata na ulico. Pred gostilno je stalo kakih šest covbojev (pastirjev).

»Da, enkrat sem vas že prehitel,« je nadaljeval Roger posmehljivo, »pri drugem dekletu. Ne morem za to, če tudi tam niste imeli sreče.«

Erik je še nekaj časa zrl na ulico, a kdor je opazoval njegov obraz, je vedel, kaj se pripravlja. Rjava barva je obledela, pogled je osteklenel. Mladenič se je na pol obrnil in hladno pogledal Rogerja.

»Kako mislite s tistim drugim dekletom?« je vprašal zlovešče mirno.

beni sledovi, kraje, kjer se v globini skriva voda. Za gradnjo novih vodnjakov so iskalcii vode v puščavskih predelih pomembnejši stan nego iskalcii zlata.

Zakaj ne moremo živeti pod vodo. Kako občudujemo plavalca, ki vztraja nekoliko trenutkov dalj pod vodo nego drugi ljudje! Toda človekova osebnost, da bi vzdržal pod vodo, je zelo omejena, čeprav prenese ta ali oni nekoliko trenutkov »podvodnega življenja« več. Človek pač ni ustvarjen za to življenje. Naše kraljestvo so trdna tla. Kako pa vzdržijo živali, ki jim je voda domača? Ali ima n. pr. tjučenj posebno ogromna pljuča? Ni tako, a šele v najnovejšem času so dognali, kako morejo te živali vzdržati dolgo pod vodo. Svoj

preračunano v dinarje. Nadaljnji pogoj je, da bo dotična zadruga ali društvo, ki si bo postavilo skladišče s pomočjo Prizada, isto uporabljalo vsaj deset let.

Podpore za gradbo sadnih sušilnic se pa bodo delile vsem, ki bodo za to podporo prosili, torej tudi zasebnikom, prednost pa bodo

seveda tudi tu imela društva in zadruge, kajti prošnje organiziranih kmetovalcev bodo imele prednost pred neorganiziranimi. Prošnje za podporo se morajo nasloviti na: Privilegirano izvozno društvo, Beograd, Obiličev venec 2. Prošnje ni treba kolkovati. Rok za vlaganje prošnje je do 1. oktobra 1940.

Novice iz domačih krajev

Mož in žena se smrtno zastrupila z gobami. V mariborski bolnišnici sta podlegla zastrupljenju z gobami drug za drugim 68 letni upokojeni železničar in hišni posestnik Ivan Cvetko iz Stranske ulice na Pobrežju pri Mariboru, in njegova 60 letna žena Neža. Cvetko je nabral v gozdu gobe, katere je pripravila žena za večerjo. Z zakoncem je večerjala tudi 32 letna žena delavca Gerliča, ki stanuje pri Cvetkovih. Gerličeva je ostala pri življenju, ker je mlajša in je njeno telo imelo več odpornosti napram zaužitemu strupu v gobah.

Hudo poškodovan od trama. Pri stavbeniku Ubaldinu Nassimbeniju v Mariboru je zadela huda nesreča 47 letnega delavca Jožefa Godina, kateremu je priletel iz višine na glavo tram.

Pri padcu z drevesa si zlomil obe nogi. Vekoslav Muršič, 48 letni trgovec in posestnik pri Sv. Miklavžu v župniji Hoče pri Mariboru, si je zlomil pri padcu z drevesa obe nogi in se zdravi v mariborski bolnišnici.

Avtomobil podrl posestnico. V Sp. Dupleku pri Mariboru je podrl neki osebni avto 42 letno posestnico Ivanko Toplakovo iz Grane, ki je obležala nezavestna in so jo prepeljali s hudimi poškodbami v mariborsko bolnišnico.

Bukev padla delavcu na hrbet. Pri podiranju je padla bukev na hrbet 32 letnemu delavcu Francu Rateju iz Pekar pri Mariboru. Rateja so oddali v mariborsko bolnišnico s poškodovano hrbtenico in počeno lobanjo.

Usodepoln padec z voza. Pri Sv. Rupertu v Slov. goricah je padel z voza 78 letni viničar Ivan Polanc. Pri padcu si je zlomil ključnico in levo nogo ter se zdravi v mariborski bolnišnici.

Pri padcu po stopnicah si zlomil tilnik in obležal mrtev. Avgust Mlakar, 45 letni gostilničar in mesar v Šoštanju, je obiskal sejm v Ptuj. Zvečer se je podal v krčmo na večerjo. Ko je bil na dvorišču, je hotela nesreča, da mu je spodrsnilo na prvi stopnici hodnika v klet. Padel je preko 15 stopnic in priletel v globočino tako, da je obležal nezavestno s prebito lobanjo in z zlomljenim tilnikom. Hitro poklicani zdravnik mu ni mogel pomagati

in Mlakar je kmalu umrl. Smrtno ponesrečeni zapuščala žena in štiri nepreskrbljene otroke.

Ponesrečil pri nalaganju hlobov. V Bukovcih pod Ptujem je nalagal hlobo 17 letni delavec Stanko Zmazek. Težak hlobo mu je padel na nogo in mu je popolnoma zdrobil. Hudo poškodovanega so prepeljali v bolnišnico.

Nogo si je zlomil pri padcu 32 letni posestnik Jakob Matijec iz Hudinje pri Vitanju.

Huda nesreča kolesarja. 47 letni Ivan Rogelj iz celjske okolice je padel s kolesa in si je poškodoval hrbtenico. V resnem stanju je bil oddan v celjsko bolnišnico.

Vlak poškodoval smrtnonevarno otroka. Dveletni Ivan Kladnik iz Št. Vida pri Grobelnem je šel ob železniški progi. Mimo vozeč vlak je otroka odbil in so ga našli nezvestnega ob progi. Otroka so pripeljali v celjsko bolnišnico s smrtnonevarnimi poškodbami na glavi.

Enajstletni fant se hudo opeknil pri streljanju. 11 letni sin železniškega upokojenca Peter Senegačnik iz Brezja pri Sv. Juriju pri Celju je streljal z močnjakom. Smodnik se je vnel in je fanta hudo opeklo po trebuhu. Ponesrečeni se zdravi v celjski bolnišnici.

Podlegla poškodbam. V Levcu pri Celju je povozil savinjski vlak 54 letno Marijo Kodrin iz Polja ob Sotli, ki se je preživljala v zadnjem času kot dnarica v Arji vasi pri Petrovčah. Kolesa vlaka so odrezala Kodrinovi obe nogi. Prepeljali so jo v celjsko bolnišnico, kjer je podlegla prehudim poškodbam.

Vlak povezil dva konja, voznik ostal živ. V noči na 7. avgust je zašel z vozom na nepojasnjen način med železniške zapornice pri prvi čuvajnici od postaje Dobova pri Brežicah 65 letni Franc Keržan iz Cundrova pri Brežicah. Ko je bil voz na tiru, je pribrzel vlak, ki je ubil oba konja, voznik pa je ostal po srečnem naključju živ. Ista nesreča je doletela Keržana pred leti na Hrvaškem. V pozni noči je že enkrat zavozil na tir brez zapornic tik pred vlakom. Takrat mu je ubilo samo enega konja, njega pa je pogladel sunek z enim konjem ter vozom ob železniško progo. Stari Keržan, ki je imel doslej veliko sre-

če, se peča z razprodajanjem apna na drobno, katerega razvaža do Stubice na Hrvaškem.

Dve sreči v nesreči. V Stranica pri Konjicah je zadel radi prehitavanja mariborski trgovec Franc Soklič z osebnim avtomobilom v osebni avto moriborskega trgovca Nikolaja Zaharova. Sokličovo vozilo je vleklo s seboj Zaharovega kakih 24 metrov, nakar se je prevrnilo in zadelo ob obcestno drevo. Zaharov avto se je razbil na drobne kose, lastnik pa je ostal nepoškodovan. — Zadnjo soboto zjutraj se je odrgala na Starem gradu pri Kamniku 1 m debela skala. Padla je na hišo v Podgori. Prebila je streho in strop v obeh nadstropjih. V času nesreče sta bila stanovalca pri zajutruku v kuhinji in se jima ni nič zgodilo.

Motociklist smrtno ponesrečil. Dirke z motornimi vozili sta se udeležila v Logatcu na motornem kolesu 20 letni mehanik Ivan Jerina in 20 letni trgovski pomočnik Ivan Pakiž iz Logatca. Na ostrem cestnem ovinku sta padla oba z motocikla in priletela z vso silo ob skale ter obležala nezavestna. Koj po nesreči so ju naložili na avto in prepeljali v Ljubljano. Jerina je umrl med prevozom, v bolnišnico je bil oddan samo hudo poškodovani Pakiž.

Smrtonosen padec s kolesa. Franc Žitnik, posestnik iz Sp. Drage blizu Stične na Dolenjskem, se je vozil na kolesu v družbi prijatelja Osvolda Šlajpaha. Ko sta se peljala proti Mleščevemu in sta se že bližala samostanski pristavi, je Žitniku spodrsnilo, padel je s kolesom vred v jarek. Šlajpah je šel pogledat in ni mogel obuditi prijatelja k zavesti. Poklicani zdravnik Žitniku tudi ni mogel več pomagati, ker si je prebil pri padcu senca, zlomil tilnik in je hitro nastopila smrt.

Pred 40 leti je bila slovesno posvečena veličastna cerkev Matere Milosti v Mariboru. Dne 11. avgusta je poteklo 40 let, kar je bila od blagopokojnega škofa dr. Mihaela Napotnika v navzočnosti 54 duhovnikov slovesno posvečena bazilika Matere Milosti v Mariboru. Od duhovnikov, ki so se udeležili slovesnosti posvetitve, živijo še sledeči gospodje: frančiškanski duhovnik p. Valerijan in p. Severin, kanonik in dekan Jožef Čížek v Jarenini, monsignor in upokojeni profesor Janez Ev. Vreže in duhovni svetovalec Jožef Čede, župnik v Studenici pri Poljčanah.

Občine Fram, Hoče, Ruše in Šmartno na Pohorju so na dan otvoritve ceste Reka-Sveti Arah izročile načelniku okrajnega cestnega odbora g. Franju Žebotu diplomu častnega občanstva s sledečim besedilom: »Občine Fram, Hoče, Ruše in Šmartno imenujejo ob

kisik nalagajo v krvno barvilo mišic. Namen krvnega barvila je tak, da nabira kisik, a tujnjevo barvilo je tega še posebno zmožno. Kisik, ki se v njem nabere, zadostuje za četrto ure življenja pod vodo — če se žival ne giblje. Če se pa giblje, tedaj se kisik hitreje porabi, vendar pa zadostuje še vedno za šest minut. Toliko časa ne vzdrži noben človek pod vodo, kvečjemu s posebnimi pripravami.

Slavolok zmage v Parizu. Najlepši spomenik v Parizu je slavolok zmage. Načrte za ta slavolok zmage je napravil stavbenik Chalgrin po nalogu cesarja Napoleona leta 1806. Ta je hotel s tem kronati svoje velike uspehe na bojnem polju. Napoleon pa ni čakal trenutka, da bi s svojimi zmagoslavni-

Roger se je izzivalno smejal.

»Ali hočete vedeti za njeno ime?«

»Ne!« je naglo odgovoril mladenič. »Ne izgovorite njenega imena!«

»O, pač! Izgovoril ga bom!« se je zlobno zarežal Roger. »Ma...«

Dalje ni prišel. Preden je izgovoril drugo polovico imena, je že ležal na tleh. Z glavo je treščil ob pult. Prebledel je in iz desnega kota ust je pritekla kri. Toda četudi je bil udarec hud, se je Roger vendar kmalu pobral s tal. Bližal se je k Eriku. Z desnico je iskal samokres. Erik ga je z zaničljivim nasmeškom opazoval.

»Pusti, prijatelj! Zdi se mi, da te je padec prehudo pretresel in imaš negotovo roko. Če želiš, ti bom jaz izvlekel samokres.«

Nekdo se je škodoželjno zasmejal. Rogerjev obraz se je zlobno raztegnil.

»In vendar bom izgovoril tisto ime!« je zasikal.

V tem trenutku ga je Erik tako zgrabil, da mu je zmanjkalo sape.

»Roger,« je zagrmel nad njim, »pred temi možmi izjavljam, da si lopov! Zagotavljam te, da ne boš dolgo uganjal svojih lopovščin, ker bo kmalu odbila tvoja ura. Nasilnež si, revolverski junak, a to te ne bo rešilo. Eno ti rečem: če hočeš dočakati jutrišnji dan, ne izgovori tistega imena! Ne drzni si žaliti tisto dekle, ki je v primeri s teboj ko biser v blatni. Zajahaj in takoj

odjezdi iz tega kraja, drugače te bo morda tisto dekle — objokovalo. Tega pa nočem, ker bi zate bila prevelika čast vsaka solza, ki bi jo zate potočila.«

Pri tem ga je tako sunil, da se je Roger drugič zvrnil po tleh.

Toda to je že bilo preveč Aniti, še bolj pa Orlogi, kateremu se je smilil in je menil, da mora na pomoč prijatelju. Vstal je od mize, pri kateri sta sedela samo še on in neki fant. To je bil Nard, ki je bil na slabem glasu. Nard je pozorno opazoval prejšnji prizor in njegov smehlaj je pričal o tem, da je užival nad Rogerjevim porazom. Ko pa je šel Orloga proti Eriku, mu je sledil. Orloga je sklonil glavo ko kak bik, ki hoče bosti, in je naglo skočil k Eriku.

»O, Orloga!« je hladno dejal Erik. »Čudim se!«

»Čemu se čudiš?« je zavpil Orloga in ne da bi čakal na odgovor, je s tako silo udaril proti Eriku, da bi še konja podrl. Anita je glasno zakričala, ali od radosti ali strahu, se ni vedelo, ker se je sklanjala nad Rogerja, ki je ležal na tleh. Udarec pa ni zadel. Erik se je naglo sklonil na stran in orjak je udaril po zraku. Zamah ga je potegnil za seboj in Orloga je omahnil. Preden se je mogel vzravnati, ga je sunil Erik čez pult. Ves bled je obležal na tleh.

Nard je opazoval dogodke. Ko je videl, da je Erik premagal že drugega nasprotnika, je segel po samokresu. Toda Erik je bil bolj hiter. Še preden je on mogel dvig-

prilike blagoslovitve in otvoritve velike ceste na Pohorje g. Franjo Žebota, načelnika okr. cestnega odbora v Mariboru, radi njegovih zaslug za začetek in dograditev ceste Reka-Sv. Arah za svojega častnega občana. To odliko mu damo tem raje, ker je imenovan po svetil vse svoje moči in energijo, da se je to lepo delo uresničilo. — Ivan Petek, župan v Framu; Anton Vernik, župan v Hočah; Ivan Ravnjak, župan v Rušah; Ivan Strehar, župan v Šmartnu na Pohorju.

Veliko in novo sadno skladišče. Na Frankolovem pri Vojniku bodo začeli graditi v kratkem splošno združeno sadno skladišče. Banske uprava je izdelala načrte. Prizad je dal 100.000 din podpore in tudi kmetijsko ministrstvo je obljubilo, da bo prispevalo v denarju. Gradbena dela bodo v kratkem pričela.

Primerjava vremena med letošnjim in lanskim julijem. Vremenska postaja na Teznu pri Mariboru je ugotovila po zapiskih, da tako hladnega, oblačnega in deževnega julija Maribor ne pomni, odkar ima vremensko postajo. Letošnji julij je bil mnogo hladnejši in deževnejši od lanskega. Najbolj toplo je bilo 26. julija, ko je kazal toplomer 29,2° C, najbolj hladen pa je bil zadnji dan v mesecu s komaj 7,6° C. Toplotno kolebanje je izredno visoko ter znaša 21,6° C. Vročih poletnih dni s 25 in več stopinjami je bilo v tem najbolj vročem poletnem mesecu letos samo 15. Povprečna julijska toplota je znašala 18,9, povprečna najvišja 24,1, povprečna najnižja pa 12,6° C. Lani je bila v istem mesecu povprečna najvišja toplota za 6,4, najnižja pa za 2° višja od letošnje. — Letošnji julij je bil zelo moker, saj je dosegla višina padavin v 18 deževnih dneh 147,7 mm, dočim je bilo lani v vsem mesecu juliju le 32,7 mm dežja. Na posamezen deževen dan je prišlo letos povprečno 7,2 mm, na vsak mesečni dan pa 4,8 mm padavin. Zelo deževnih dni s padavinami nad 10 mm je bilo šest, prednjači pa med njimi 27. julij, ko je padlo v Mariboru 23,4 mm dežja. Najbolj suha je bila še prva tretjina meseca, druga tretjina je bila najbolj sončna, tretja tretjina pa najbolj vroča in najbolj deževna. Niti enega popolnoma jasnega dneva ni bilo v preteklem mesecu, zelo malo oblačnih je bilo samo šest dni, prav toliko je bilo popolnoma oblačnih dni, ko se ves dan ni prikazalo sonce. Povprečno pa je bila ves mesec dobra polovica neba zasrta z oblaki. Tudi ni bilo v letošnjem juliju nobenega popolnoma brezvetrnega dneva.

Smrt metuljem! Pred dvema letoma so se pojavili pri nas celi oblaki škodljivih metuljev, in sicer tako zvanega kapusovega in globovega belina. Zlegli so na milijarde jajčec

na zeljate rastline. Iz jajčec so prilezle gosenice, ki so popolnoma uničile zelje in povzročile večmilijonsko škodo. Letos je zopet vse polno metuljev-škodljivcev, katere še lahko uničimo, ker prevelikemu številu gosenic človeška roka ni več kos. Uničevanje gosenic je zelo težavno in neokusno. Kako je treba pobijati in uničevati metulje, za to opravilo je dalo posnemanja vreden zgled letos Medmurske. Tam je uničila šolska mladež od sedaj 110.000 raznih škodljivih metuljev, ki ležejo jajčeca najrajši na zeljnato rastlinstvo. Medmurski otroci so napravili veliko korist poljedelstvu in sadjarstvu ter jih naj posnema v tem oziru deca po vsej Sloveniji!

Dr. Hrovat Anton, ordinarij bolnišnice križniškega reda v Ormožu, ne bo ordiniral od 15. do 31. avgusta.

Sanatorij v Mariboru: Tyrševa ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialist kirurg dr. Černič.

Požari

V Stražgojcih na Dravskem polju je vpepeli ogenj 70.000 din vredno domačijo-posesniku Fr. Trčku.

V Hecegovščaku pri Gornji Radgoni se je pojavil ogenj na gumnu posestnika Jakoba Čančala. Z gospodarskim poslopjem vred je zgorela vsa za mlatev pripravljena pšenica. Škoda znaša 70 tisoč dinarjev.

V Škocjanu pri Mokronogu je začelo goriti v kozolcu dvojniki posestnika Jožefa Ruparja v Goriški vasi. S kozolcem vred je zgorelo več za mlatev pripravljenih voz ovs, spravljeno seno in gospodarsko orodje. Ogenj se je raztegnil še na svinjake, na gospodarsko poslopje in na gospodarsko poslopje sosedla Cveta. V nevarnosti je bila vsa vas. Rupar je oškodovan za 200.000 din, zavarovalnica pa znaša komaj 30.000 din, Cvet pa za 130.000 din in sploh ni bil zavarovan.

V Laškem pri Celju je pogorela šupa g. Uran-karja.

V soboto, 3. avgusta, v zgodnjih popoldanskih urah je nenadoma izbruhnil ogenj v Nedelici v Prekmurju pri posestniku Marku Raj, p. d. Vožarovih ter je popolnoma uničil ostrešje stanovanjskega poslopja in ostale zgornjive dele. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Sklepajo pa, da so se radi močnejše kurjave, ker so pekli kruh, v dimniku vnele saje. Graje vredno pri tem ognju pa je dejstvo, da niso mogli uporabljati za gašenje brizgalne, ker je pokvarjena. Skrajni čas je, da merodajni oskrbe popravilo brizgalne!

Pri korpulentnih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Josefova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebne dijetne. »Franz-Josefova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Občinski sluga poneveril znatno vsoto občinskega denarja. V občini Studenci pri Mariboru je vršil že dalje časa službo sluga 35 letni Josip Kolarič iz Studencev. Zaupano mu je bilo pobiranje raznih občinskih davščin pri obrtnikih. Pred nedavnim se je izkazalo, da je utajil Kolarič od oktobra 1939 do julija 1940 28.947 din občinskega denarja. V omenjenem času ni hotel dati kljub opozorilom nobenega obračuna z izgovorom, da je preveč zaposlen. Ko ga je občina ovadila orožnikom, je priznal poneverbo, a tudi, da je denar nekemu posodil. Nepošteni sluga je bil predan sodišču.

Okradena trafika. Na Pobrežju pri Mariboru je izkopal nočni vlomilec z dvoriščne strani v trafiko Ane Potrčeve luknjo, se potegnil v notranjost in odnesel tobačnih izdelkov, znamk ter kolekov za 2650 din.

20 tolovajev sodelovalo pri roparskem umoru. Mirna vas Medribnik pri Sv. Barbari v Halozah je doživela v noči na 11. avgust strašen zločin, kateri je pretresel vse Haloze. Kakih 20 s sajam namazanih tolovajev, ki so bili oboroženi s samokresi, puškami, koli ter krampi, je vdrl okrog polnoči v zidnico trgovke Julijane Debeljak v Medribniku. V zidnici, ki stoji kakih 300 metrov nad Debeljakovo domačijo, so se roparji napili, nakar so navalili na gostilničarko na domu. Razbili so okna in opremo po hiši. Streljali so kakor bi se vnela večja bitka. En strel je pogodil 50 letno Julijano Debeljak naravnost v srce in se je zgrudila mrtva. Njenega šestletnega sinčka Stanka je zadela šlira iz puške v levo stegno. Tolovaji so oropali iz blagajne 40.000 din, iz pisalne mize 300 din in 57 din drobiža. Skupen denarni plen znaša 40.357 din. Odnesli so za 800 din tobaka ter razne jestvine in izginili proti Hrvaški. Gre za ljudi od meje, ker so govorili hrvaško-cigansko mešanico. Bili bi lahko tudi cigani. Orožniki iz vseh Haloz so na delu, da izsledijo kravce.

Roparski umor pri belem dnevu. Julijana Gosak, 52 letna preužitkarica na samotni Planini blizu Zreč pri Slov. Konjicah, je živeła na preužitku pri svojem sinu. Ko so prišli domači domov z dela v gozdu, so koj pogrešili staro mater. Pri vstopu v stanovanje so videli, da je vse premetano. Gosakovo so našli kmalu v kleti pod stanovanjsko hišo. Ležala je na tleh vsa v krvi, s presekanjo lobanjo in poleg okrvavljena ročna sekirica, s katero je opravil neznanec strašno dejanje. Gosakova je dobila okrog enajstih predpoldne tri udarce s sekiro po glavi, nakar se je podal tolovaj v sobo in pobral 1580 din, obleko in še razne druge predmete ter zginil neznan kam. Truplo so raztelesili in pokopali pri Sv. Kuni-gundi. Preiskava je v polnem teku in je upanje, da bo storilec kmalu izsleden.

Žrtve pretepa. V Strojnem pri Rogatcu so se stekli fantje. V pretepu je dobil z nožem smrtonosno zabodljaj posestniški sin Jernej Krivec iz Strojnege. Zabodenega so oddali v celjsko bolnišnico v zelo resnem stanju.

Zgorel s kozolcem vred. Iz mariborske kaznilnice je pobegnil od dela tat in vlomilec Franc Lubej. Za njim je bila izdana tirailica, a so ga orožniki nekaj mesecev zaman zasledovali. Pred nedavnim se je odpravila patrulja treh orožnikov

niti orožje, je cev Erikovega samokresa že zevala proti njemu in mladenič je zaklical:

»Proč s samokresom, drugače bom streljal!«

Ni še izgovoril zadnje besede, ko je že izbil z nogu Nardo samokres iz roke.

Med možmi, ki so iz vseh kotov opazovali borbo, so se zaskrbeli vzkliki začudenja.

Orloga se je medtem pobral s tal. Segel je za pas, a je zaman iskal samokres. Neumno je zijal za Erikom, ki se je počasi in previdno odmikal proti vratom. Med vrati se je obrnil in je pred Orlogo vrgel samokres, katerega mu je prej vzel in izpraznil. Smehljaje je dejal:

»Orloga, obdrži samokres za prihodnjič!«

Pastirji so vzklikali in ploskali, Erik pa je tekel h konju. Naglo ga je odvezal, zajahal in zdirjal v večerni mrak, ki se je medtem spuščal na okolico.

4.

Erikova domačija je ležala na drugi strani doline med nizkimi griči. Griče so pokrivala cedre in smreke, ob vznožju gričev pa so se razprostirali sadovnjaki. Hiša je bila iz lesa, pokrita z opeko. Bila je široka, prtilična stavba. Stene so bile zlatorumene, okna so krasile cvetlice.

Mladenič se je nasmehnil, ko je zagledal svoj prijazni dom. Iz dimnika se je kadilo.

»Ivanka je že pri ognjišču!« si je mislil Erik in je zaklical konju. Blisk je zahrzal in se spustil v hitrejši dir.

Jezdec je zavil na ozko stezo, ki je vodila skozi dve dvorišči. Na prvem dvorišču so bila gospodarska poslopja, na drugem pa je gospodovala hiša. Hlevi so bili odprti. Dvorišče je bilo polno konj in goveje živine. Žrebeta so veselo poskakovala in se podila ob ograjah. Govejo živino so spravljali pastirji na pašo.

Eden izmed pastirjev je opazil Erika. Veselo je zaklical:

»Dobro jutro, gospodar!«

V naslednjem trenutku je že bil pri konju in ga je prijel za uздо.

»Dobro jutro, Slim!« je odvrnil Erik. »Ali je kaj novega?«

»Nič, gospodar! Ste naglo jezdili?«

»Ne preveč. Še kuril sem v gozdu in nekaj ur spal. Nisem hotel sredi noči priti domov.«

»Zdi se mi, da vas je nekdo prehitel.«

Erik ga je začudeno pogledal.

»Kaj to pomeni?«

»No, nekdo je prinesel vesti iz Brienove gostilne in je zelo prestrašil gospodično Ivanko.«

Erik je nejevoljno zagodel. Konja je izročil konjarju, ki je medtem pritekel iz hleva, in je odhitel proti hiši.

(Dalje sledi)

mi četami korakal pod slavalokom, ker je bil slavalok zmagaje dograjen šele trideset let kasneje. Slavalok stoji na najlepšem kraju Pariza, tam, kjer se križa 12 najlepših cest, med njimi tudi slavnita Champs d'Elisee. Visok je 50 m, širok 45, globok pa 22 metrov.

Enoki, Jan Hus, slavni vodja čeških husitov, je bil slep na eno oko. Zanimivo je, da med slavnimi vojskovodji v zgodovini v tem pogledu on ni bil edini. Tudi Filip Macedonski, oče Aleksandra Velikega, je s samo enim očesom dovolj dobro videl, kje in kdaj se najbolje zmaguje. Slep na eno oko je bil tudi admiral Nelson in ruski general Kutuzov. Ali niso nekateri sodobni generali slepi na obe očesi?